

PETRŐCZI ÉVA
SOROK, SZAJKÓ ISTVÁN „ADRIAI HEGEDŰS”
CÍMŰ KÉPE ALÁ

Szajkó István: Adria hegedűs

Az 1955-ben a délvidéki Csonoplyán született Szajkó István festőművész, aki a Zágrábi Képzőművészeti Főiskolán tanult, s mestere Nikola Reiser volt, Velencétől Münchenig, vagy éppen Madridtól Párizsig, Amszterdamig és Budapestig méltán emlegetik úgy, mint napjainkban „a világ legjobb pasztellkép festőjét.” A művész szabadkai műterme mellett harminc éve a Veszprém megyei Lókúton is alkot, s ide feleségével, Illés Andrea íróőnével, a Sclar Kiadó főszerkesztőjével – különösen késő tavasztól őszig – az online meghirdetett nyitott műtermi napokon szeretettel várják a látogatókat. Képei egy része addig is többek között a Kieselbach Galéria honlapján csodálhatók meg, s ugyanakkor a madárnevű, festményeit nem monogrammal, hanem egy kis fekete szajkómadárral szignáló, és természetesen nagyon madárszerető, szárnyas barátait gyakran megörökítő festő Facebook-ján. A honlap változatos anyaga már többször írásra csábított, most éppen az itt

látható, minden vonásában mesélő képe, amelynek címe: *Adriai hegedűs*. Keletkezése körülményeiről kérésre a kép alkotója jelezte nekem, hogy ezt a festményét két élmény ihlette: elsőként egy, a Grožnanj nevű adriai művészvároskában hegedülő, idős, sapkát viselő férfi, továbbá e névtelen hegedűs burukkoló „közönsége”, a galambok. Tehát, a számára mindmáig fontos, kedves, otthon-idéző madarak, amelyek szűkebb hazájára, közelebről Szabadkára, emlékeztetik őt, amely mindmáig nevezetes „vajdasági galambászati fővárosnak” számít.

Grožnanjról pedig érdemes tudni, hogy ez egy római település utódjaként, a középkorban épült, erődített isztriai városka 1965-től egy horvát szobrászművész, Aleksandar Rukavina szobrászművész és társai a többnyire elnéptelenedett, gyönyörű kis házakban művészeti stúdiókat alakítottak ki. A város életében nagy változást, még teljesebb újjáéledést jelentett az 1969-es év, ettől kezdve működik itt a Nemzetközi Fialat Zenészek, s ezen belül kiemelten a fiatal horvát zenészek szervezete, amely minden július-augusztusban nyári tábort szervez. Itt nem csupán néhány hangversenyteremben, de a település minden zugában muzsikálnak, a nappalokat és estéket mindenütt „dallam-hímessé” válnak, a komolyzene mellett helyet adva az igényes jazzmuzsikának is. Hallható itt mindenfelé a hegedű, a gitár, a zongora, a gordonka, az ütőshangszerek és a vibrafon hangja. 1969-től mostanáig, azaz ötvenöt nyáron keresztül a statisztikák szerint kilencven ország huszonkétezer fiatal zeneművésze muzsikált ezekben a költői szépségű házakban és olaszos tereken, utcákban...

E kis grožnanji krónika után, bár, sajnos, még soha nem jártam ezen a gyönyörű, képzőművészeti és zenei központtá fejlődött városban, feltétlenül szeretném jelezni még, hogy ez a megszólító erejű kép milyen személyes képzőművészeti és zenei emlékeket idézett fel bennem. Bár az idős, magányát hegedüléssel, s az égi zenészek, a galambok társaságában enyhítő, s ugyanakkor

nekik is muzsikáló sapkás férfiú egyáltalán nem hasonlít Assisi Szent Ferencre, a szegénység és – többek között – a madarak világának dalos trubadúrára. A festményt, s annak egyetlen ember-szereplőjét nézve mégis azonnal eszembe jutott róla pécsi gyerekkorom egyik ikonikus látványa, a Ferencesek templomával szembeni Szent Ferenc szoborkút, másik nevén a „galambos kút”. Bársony György 1939-ben közkinccsé lett harmonikus alkotásán az élete e szakaszában sokat mulatozó (de már akkor, gazdag ifjú korában is nagyon zeneszerető, több hangszeren játszó) szent férfiú egy, a jobb keze mutatóujján türelmesen figyelő galambhoz beszél. Meglehet, talán olykor dúdol is neki, miközben a kút kávján két másik égi szárnyas figyel rá.

Bársony György: Szent Ferenc szoborkút (Pécs, Szent István tér)

E szoborkút látványa – csakúgy, mint Szajkó István festménye – egy nagyon szép zeneművet szólaltat meg bennem, Liszt Ferenc *Assisi Ferenc a madaraknak prédikál* című zongoradarabját. A YouTube-on gyorsan megtaláltam ennek a Liszt-műnek több szép felvételét:

[Liszt: Legende S. 175 - Assisi Szent Ferenc prédikál a madaraknak, S. 175
1. sz. \(Allegretto\) \(9:58\)](#)

Illik ez a nem túl gyakran emlegetett kis Liszt-remekmű jelenünk „legmadarasabb” festőjének, a gyakran „szívvidítóként” is

emlegetett, műveivel bennünket a természet világába mindig visszavezető Szajkó Istvánnak – hadd nevezzem most így – „pasztellkirálynak” – a hegedűs-galambos képéhez. Ugyanakkor rokonítható a grožnanji nyarakon a világ minden tájáról ifjú zenészeket összehívó zenei fesztiválok világával, s Bársony György pécsi szoborkútjának maradandó szépségével:

Bársony György Szent Ferenc szoborkútja Pécsen